

Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
4.K.27.748/2019/12. szám

A Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a dr. Tordai Csaba (1054 Budapest, Vécsey u. 4. 4/4. szám) által képviselt () alatti lakos; () alatti levelezési című) **felperesnek**, - a dr. Apaceller-Kozák Virág kamarai jogtanácsos által képviselt **Mohácsi Polgármesteri Hivatal** (7700 Mohács, Széchenyi tér 1. szám alatti székhelyű) **I. rendű**, dr. Almási Győző főosztályvezető (1056 Budapest, Váci u. 62. szám) álta

I képviselt **Budapest Főváros Kormányhivatala** (1056 Budapest, Váci u. 62. szám alatti székhelyű) **II. rendű alperesek** ellen anyakönyvi bejegyzés megváltoztatása tárgyában hozott közigazgatási cselekmény jogszerűségének vizsgálata iránt indított perében tárgyaláson kívül meghozta a következő

í t é l e t e t:

A bíróság az I. r. alperes 2019. július 18. napján kelt 8214-2/2019. számú határozatát - a közlésére visszamenőleges hatállyal - megsemmisíti.

A bíróság a II. r. alperes 2019. július 9. napján kelt BP/D/166-6/2018. iktatószámú végzését – közlésükre visszamenőleges hatállyal – megsemmisíti és a II. r. alperest új eljárás lefolytatására utasítja.

Megállapítja a bíróság, hogy a felmerült 60.000 (hatvanezer) forint eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

[1]

A bíróság a megelőző eljárás iratai, a keresetlevél, a védirat, valamint a felek perbeli nyilatkozatai alapján az alábbi tényállást állapította meg:

[2]

A felperes 2018. szeptember 3. napján születési nemének és ezzel összefüggésben utónevének megváltoztatására irányuló kérelmet terjesztett elő a II. r. alperesnél. Kérelméhez pszichiátriai szakorvos, klinikai szakpszichológus, valamint urológus szakorvos által készített szakvéleményt, továbbá születési anyakönyvi kivonatát csatolta.

[3]

Mellékelte továbbá a nem- és névváltoztatás céljából az Emberi Erőforrások Minisztériuma, Budapest Főváros Kormányhivatala és az alperes, mint adatkezelők számára adott, a természetes személyazonosító adatai, a kérelemben, a születési anyakönyvi kivonatban, és a benyújtott egészségügyi szakvéleményekben szereplő adatok tárgyára, az adatkezelő iratkezelési szabályzatában előírt őrzési idő időtartamára vonatkozó hozzájárulását.

[4]

A II. r. alperes a 2019. július 9. napján kelt BP/D/166-6/2018. iktatószámú végzésében a felperes kérelmét az I. r. alpereshez áttette.

- [5] Végzésében utalt az anyakönyvezési feladatok ellátásának részletes szabályairól szóló 429/2017. (XII. 20.) Kormányrendelet 7. §-ában foglaltakra. Rögzítette, hogy a nem- és névváltoztatásra irányuló kérelmek és az azokhoz csatolt dokumentumok vizsgálatát korábban elvégző Emberi Erőforrások Minisztériuma (a továbbiakban: EMMI) a 2018. május 25. napján hatályba lépett, a természetes személynek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679. számú rendelet (a továbbiakban: GDPR) értelmében már nem jogosult a dokumentumokban szereplő adatok megismerésére abban az esetben sem, ha az ügyfél a különleges adatai kezeléséhez hozzájárult.
- [6] Erre tekintettel a II. r. alperes a felperes által benyújtott iratokat nem továbbította az Emberi Erőforrások Minisztériuma felé. Így támogató egészségügyi szakvélemény nem született, a II. r. alperes az I. r. alperest, mint a születés helye szerint illetékes anyakönyvvezetőt értesíteni nem tudta. A felperes kérelmére a II. r. alperes a csatolt szakvéleményeket a bejegyzés teljesítése céljából az alperesnek továbbította.
- [7] A végzés rögzítette azt is, hogy a nemváltoztatási kérelem ügyében II. r. alperes nem jogosult dönteni; a bejegyzés teljesítésére az I. r. alperes rendelkezik hatáskörrel és illetékességgel. Álláspontja szerint az I. r. alperes jogosult dönteni abban a kérdésben, hogy a csatolt iratok alapján bejegyzi-e a nemváltoztatás és ezzel összefüggésben az utónév módosításának tényét.
- [8] Az I. r. alperes a 2019. július 18. napján kelt 8214-2/2019. számú határozatában a felperes nem-változtatásra és utónév módosítására és annak anyakönyvbe történő bejegyzésére irányuló kérelmét elutasította.
- [9] Határozatában hivatkozott a II. r. alperestől kapott tájékoztatásra abban a vonatkozásban, hogy az EMMI a GDPR rendelkezéseire figyelemmel az egészségügyi szakvélemények kiadását felfüggesztette, így a II. r. alperes részéről az iratok nem kerültek továbbításra az EMMI felé. Kifejtette, hogy miután a Kormányrendelet 7.§-ában meghatározott iratok – támogató egészségügyi szakvélemény, a II. r. alperes értesítése - nem állnak rendelkezésre, az anyakönyvbe történő bejegyzés iránt előterjesztett kérelemnek nem adhatott helyt, így azt elutasította. Határhörét az anyakönyvi igazgatásról szóló 2010. évi I. törvény (At.) 4. § (1) bekezdésére alapította.
- [10] Az I. r. alperes határozatával szemben a felperes keresetet terjesztett elő.
- [11] Keresetlevelében előadta, hogy a II. r. alperes, mint a névváltoztatásért felelős anyakönyvi szerv értesítése és a támogató egészségügyi szakvélemény rendelkezésre állása esetén az I. r. alperes a nem megváltoztatását köteles az anyakönyvbe bejegyezni. A felperes álláspontja szerint a kérelem áttételével az értesítés megtörtént. Utalt arra, hogy amennyiben a II. r. alperes döntési jogkörrel rendelkezne a kérelemről, úgy vagy annak helyt adó, vagy azt elutasító határozatot kellett volna hoznia, ami nem történt meg.
- [12] A támogató egészségügyi szakvéleménnyel összefüggésben kiemelte, hogy azt az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (Ákr.) 62. §-a szerinti tényállás tisztázását szolgáló, kötelező bizonyítási eszközként határozza meg. Szakvélemény készítésére közigazgatási hatósági eljárásban igazságügyi szakértő jogosult. Jogszabály nem írja elő, hogy az egészségügyi szakvéleményt az EMMI-nek kell kiadnia, ezért a felperesi álláspont szerint a határozatnak a GDPR-ra hivatkozó indokolása sem releváns.

- [13] Figyelemmel arra, hogy igazságügyi szakértő kirendelésére illetőleg egészségügyi szakvélemény beszerzésére nem került sor, a tényállás nem tisztázott, így a kérelem elutasítása sérti a Kormányrendelet 7.§-át, az Ákr. 62. § (1)-(2) bekezdését, a 71. § (1) bekezdését, a 72. § (3) bekezdését.
- [14] Ezért kérte az I. r. alperes határozatának megsemmisítését és az I. r. alperes új eljárásra kötelezését azzal, hogy a lefolytatandó új eljárásban az I. r. alperes igazságügyi szakértői véleményt szerezzen be - illetve a II. r. alpereshez intézzen ilyen tárgyú megkeresést - abban a kérdésben, hogy a felperes esetében a nem és ehhez kapcsolódóan az utónév megváltoztatása egészségügyi szempontból indokolt-e.
- [15] Az I. r. alperes védiratában fenntartotta a keresettel támadott határozatban elfoglalt jogi álláspontját; a kereset elutasítását annak alaptalanságára figyelemmel kérte.
- [16] Figyelemmel arra, hogy az anyakönyvi bejegyzés I. r. alperes által történő megvalósításához a II. r. alperes által beszerzendő támogató egészségügyi szakvélemény megküldésére és nemváltoztatásról szóló értesítésére egyaránt szükség van, a bíróság a 2019. október 21. napján kelt és 2019. november 2. napján jogerőre emelkedett 4. sorszám alatti végzésével a II. r. alperest perbeállította.
- [17] A II. r. alperes védiratában kifejtette, hogy az EMMI az akkori anyakönyvi főfelügyeleti tevékenységet ellátó Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériummal közösen alakította ki a jogilag nem szabályozott eljárásrendet, amelynek részét képezte az EMMI által kidolgozott egészségügyi szakmai protokoll.
- [18] Ennek megfelelően az EMMI akkor támogatta az érintett születési anyakönyvi bejegyzésében rögzített „neme” adat módosítását, ha az ügyfél által csatolt három egészségügyi szakvélemény alapján ezt indokoltnak találta.
- [19] Ezt a gyakorlatot folytatta a II. r. alperes is, akihez 2017. január 1. napjától tartozott a transzszexuális személyek nem- és névváltoztatásával kapcsolatos koordinációs feladat. Előadta, hogy a terület szabályozatlansága mellett a problémát jelentett a jogalkalmazásban, hogy az EMMI a GDPR rendelkezéseire hivatkozva a 2018. június 25. napján kelt 36535/2018/EGPOL számú levelében arról tájékoztatta a II. r. alperest, hogy a transzszexuális személyek ügyében továbbított egészségügyi dokumentáció kezelésére nem jogosult, ezért az ügyfelek által benyújtott egészségügyi dokumentációt vizsgálat nélkül visszaküldi.
- [20] Ezt követően adatkezelési nyilatkozatot is csatoltak az ügyfelek a kérelmükhöz és azzal együtt kerültek azok felterjesztésre az EMMI-hez. 2018. szeptember 11. napján kelt 36657-3/2018/EGPOL számú levelében az EMMI arról adott tájékoztatást, hogy a transzszexuális személyekre vonatkozó egészségügyi dokumentáció olyan személyes és különleges adatokat tartalmaz, amelyek megismerésére, kezelésére, tárolására adatvédelmi nyilatkozat birtokában sem jogosult az EMMI.
- [21] Hivatkozott emellett az EMMI arra is, hogy a „támogató egészségügyi szakvélemény” kiadására orvos vagy igazságügyi szakértő jogosult, ezért nem tartja szükségesnek a pszichiáter által kibocsátott szakvélemények további véleményezését, figyelemmel arra, hogy a kérdéses szakvélemény a Kormányrendelet 7. §-ában szabályozott támogató egészségügyi szakvéleménynek minősül.

- [22] A II. r. alperes utalt továbbá az Alapvető Jogok Biztosának AJB-883/2016. számon lefolytatott átfogó vizsgálatáról kiadott jelentésére, valamint arra, hogy a jogalkotás elmaradása folytán AJB-3415/2019. számon jelenleg is vizsgálat folyik. Hivatkozott továbbá az Alkotmánybíróság 6/2018. (VI. 27.) AB határozatára.
- [23] A jelen perrel érintett ügygel összefüggésben előadta, hogy a kérelem benyújtásakor az EMMI már nem vizsgálta meg az ügyfelek által csatolt egészségügyi iratokat, ugyanakkor más hatóság sem került e célból kijelölésre, így a II. r. alperes a kérelmet befogadta, de az egészségügyi szakvélemény beszerzése céljából intézkedni nem tudott. A II. r. alperes álláspontja szerint nem jogosult az orvosi dokumentáció elfogadhatósága ügyében dönteni; a kérelem áttételéről a felperes indítványa alapján határozott.
- [24] A támogató egészségügyi szakvélemény beszerzésével kapcsolatban feladatot nem határoz meg, ezzel összefüggésben hatáskört sem telepít rá. Sem a szakvélemény fogalma, sem a szakvélemény elkészítésének eljárási szabályai, annak határideje, a szempontrendszer tartalmazó jogi norma sem létezik. Kiemelte, hogy az EMMI sem jogszabály, hanem egy általa kidolgozott orvos-szakmai szempontokat tartalmazó protokoll alapján vizsgálta az ügyfelek által benyújtott egészségügyi dokumentációt.
- [25] Hivatkozott az At. 1. § (3) bekezdés a)-d) pontjaiban foglaltakra, valamint arra, hogy az adatváltozást a Kormányrendelet 7. §-a értelmében a születést nyilvántartó anyakönyvvezető, tehát az I. r. alperes jegyzi be az anyakönyvbe; a II. r. alperes feladata kizárólag az, hogy a támogató egészségügyi szakvélemény hitelesített másolatával értesítse az anyakönyvvezetőt arról, hogy indokolt az érintett nemének módosítása. Utalt emellett az At. 2. §-ában, a 17. §-ában, az Ákr. 35. §-ában, továbbá a 97. § (4) bekezdésében foglaltakra.
- [26] A kereset **a l a p o s.**
- [27] A bíróság a fenti tényállást a közigazgatási iratok alapján állapította meg a bizonyítékoknak a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) 78. § (2) bekezdésében foglalt mérlegelésével.
- [28] A Kp. 4. § (1) bekezdése szerinti közigazgatási jogvita tárgya a közigazgatási szerv közigazgatási jog által szabályozott, az azzal érintett jogalany jogi helyzetének megváltoztatására irányuló vagy azt eredményező (3) bekezdés szerinti cselekményének, vagy a cselekmény elmulasztásának (a továbbiakban együtt: közigazgatási tevékenység) jogszerűsége. A 85. § (2) bekezdés szerint a bíróság a közigazgatási tevékenység jogszerűségét - ha törvény eltérően nem rendelkezik - a megvalósításának időpontjában fennálló tények alapján vizsgálja.
- [29] Jelen perben a bíróságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy jogszabályt sértett-e az I. r. alperes, amikor a felperes nem-és névváltoztatásra irányuló kérelmét elutasította; illetve tekinthető-e értesítésnek a kérelemnek az I. r. alpereshez történt áttétele. E körben a bíróság a II. r. alperes áttélt elrendelő végzését is vizsgálata tárgyává tette, így azt vizsgálta, hogy a jogszabályoknak megfelelően járt-e el a II. r. alperes, amikor a felperes kérelmét az I. r. alpereshez hatáskör hiányában áttette. A kereseti kérelemben foglaltaknak megfelelően azt is vizsgálnia kellett a bíróságnak, hogy a megelőző eljárás során eljáró hatóságok közül melyeknek tartozott hatáskörébe és feladatkörébe a szakértői vélemény beszerzése, és ennek milyen formában kellett volna megvalósulnia.
- [30] A bíróság a fentiek vizsgálata során mindenekelőtt figyelemmel volt Magyarország

Alaptörvénye I. cikk (1)-(3) bekezdésére, amelyek szerint az EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége. Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait. Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

- [31] A II. cikk kimondja, hogy az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.
- [32] Figyelemmel volt továbbá a bíróság a 6/2018. (VI. 27.) AB határozatban foglalt azon megállapításra, miszerint „alapvető jognak minősül a transzszexuálisok esetében a névváltoztatáshoz való jog”, amely az emberi méltósághoz való jogból eredeztethető magánszféra védelméhez való jog, illetve névjog részét képezi az Alkotmánybíróság szerint.
- [33] Mindezek mellett a bíróság szem előtt tartotta a jogbiztonság követelményét, amely az Alaptörvény B. cikk (1) bekezdésében rögzített jogállamiság alapvető ismérve, mint ahogy azt is, hogy az Ákr. 2. § (1) bekezdése alapján a közigazgatási hatóság jogszabály felhatalmazása alapján, hatáskörét a jogszabály keretei között, rendeltetésszerűen gyakorolva jár el.
- [34] Az Alapvető Jogok Biztosának AJB-883/2016. számon lefolytatott átfogó vizsgálatáról kiadott jelentése nyomán megállapította a bíróság, hogy a nem- és névváltoztatás eljárási rendjének részletes szabályai jogszabályban nem rögzítettek. Alapvető rendelkezéseket csupán a Kormányrendelet 7. §-a tartalmaz, amelynek alapján a névváltoztatásért felelős anyakönyvi szerv a nem megváltoztatásáról, valamint az ennek következtében szükséges utónév módosításáról a nem megváltozását támogató egészségügyi szakvélemény beérkezését követő 8 napon belül értesíti a születést nyilvántartó anyakönyvvezetőt az anyakönyvben történő átvezetés érdekében. A nyilvántartó anyakönyvvezető a nem megváltozását a névváltoztatásért felelős anyakönyvi szerv alapiratnak minősülő értesítése és az egészségügyi szakvélemény hitelesített fénymásolata alapján jegyzi be az anyakönyvbe.
- [35] Figyelemmel arra, hogy a Kormányrendelet 7.§-ában foglaltakon túlmenően a perrel érintett jogkérdés vonatkozásában jogi szabályozás nem áll rendelkezésre, a bíróság ezt tette ítélezésének alapjává, és e § alapján foglalt állást az eljáró hatóságok hatásköre és feladatköre vonatkozásában, messzemenőig szem előtt tartva azt, hogy a jogi szabályozatlanság nem vezethet alapvető jog érvényesülésének megghiúsulásához. A Kormányrendelet idézett §-ának nyelvtani-logikai értelmezése alapján a bíróság az alábbi megállapításokat tette.
- [36] A Kormányrendelet 7. §-a a névváltoztatásért felelős anyakönyvi szerv (jelen perben 2017. január 1. óta - általa sem vitatottan - a II. r. alperes) feladatává teszi a nem megváltozását támogató egészségügyi szakvélemény beérkezését követő 8 napon belül a születést nyilvántartó anyakönyvvezető (I. r. alperes) értesítését a nem megváltoztatásáról, valamint az ennek következtében szükségessé vált utónév módosításáról.
- [37] Kétségtelen, hogy az idézett jogszabályhely nem rögzíti, hogy kitől, milyen eljárás keretében, milyen határidőn belül kell az egészségügyi szakvéleményt beszereznie a névváltoztatásért felelős anyakönyvi szervnek. Megállapítható azonban az is, hogy sem a Kormányrendelet, sem más jogszabály nem írja elő az EMMI bevonását az eljárásba, arra a közelmúltig csupán a II. r. alperes jogelődje által kialakított gyakorlat, „szokásjog” alapján került sor. Az EMMI

nem jár el szakhatóságként sem; maga az idézett Kormányrendelet sem írja elő szakhatósági állásfoglalás beszerzését, csupán „egészségügyi szakvélemény”-ről rendelkezik. Igazságügyi szakértő kirendelésére sem került sor a tényállás tisztázása körében, így megállapítható, hogy az irányadó jogszabályi rendelkezések alapján az EMMI sem szakhatóságként, sem igazságügyi szakértőként nem vesz részt a nem- és névváltoztatás hatósági nyilvántartásba való bejegyzésére irányuló eljárásban.

- [38] Az EMMI automatikus megkeresésén alapuló korábbi gyakorlat a hatályos jogszabályok rendelkezései mentén nem igazolható, azt semmilyen jogi szabályozás nem alapozza meg. A jogbiztonság elvével ütközik ugyanakkor az az eljárási rend, amelyben az ügyfél alapvető jogának érvényesítését egy jogszabályban rögzített hatáskör hiányában eljáró szerv által a - jogszabályok által meg nem határozott módon beszerzett - szakvélemények felülbírálata alapján hozott, jogorvoslattal nem támadható, megkérdőjelezhetetlen állásfoglalása alapozza meg.
- [39] A korábbi gyakorlat és a jogi szabályozatlanság hiányosságaiból eredő problémák eklatánsan mutatkoztak meg akkor, amikor az EMMI egyoldalúan akként határozott, hogy a támogató egészségügyi szakvélemények kiadását felfüggeszti a GDPR pontosan meg nem határozott rendelkezéseire utalással. Ezáltal ugyanis a nem- és névváltoztatásra irányuló eljárások megakadtak, az EMMI „állásfoglalása” hiányában az eljárásokat nem lehetett lefolytatni.
- [40] Rámutat a bíróság, hogy elfogadhatatlan és alapjogi szempontból is aggályos, ha a jogszabályban rögzített hatáskör nélkül eljáró szerv egy alapvető jog érvényesítésének azzal szab gátat, hogy egy másik alapvető jogra (személyes adatok védelme) általánosságban, konkrét jogszabályi rendelkezés megjelölése nélkül hivatkozik. Alapjogok kollíziója esetén a hatóság annak feloldására hatáskörrel nem rendelkezik.
- [41] Az EMMI „kivonulása” a jogszabályban amúgy sem rögzített eljárásból pedig nem eredményezheti a bíróság álláspontja szerint azt, hogy a névjog mint az emberi méltóságból eredő alapjog érvényesülése a személyes adatok védelmére való – pontos jogszabályi rendelkezéssel alá nem támasztott - hivatkozással ellehetetlenüljön.
- [42] Rámutat ugyanakkor a bíróság, hogy a Kormányrendelet a beérkezett egészségügyi szakvélemények felülbírálatáról, összegzéséről sem rendelkezik. Az idézett jogszabály szövegéből nem következik az, hogy a névváltoztatásért felelős anyakönyvi szerv az ügyfél kérelméhez csatolt egészségügyi szakvéleményt bármely hatósággal, szakhatósággal, igazságügyi szakértővel, vagy az EMMI-vel felülmérlegeltetni köteles. Egyebekben az EMMI is utalt a II. r. alperes tájékoztatása szerint arra, hogy nem tartja szükségesnek az orvos által kiállított, az ügyfél által benyújtott egészségügyi szakvélemény hatósági felülbírálatát.
- [43] Miután az EMMI eljárásának elmaradására való hivatkozás a bíróság szerint minden jogszabályi alapot nélkülöz, a jogszerűség elvéből is következően a közigazgatási szervnek a meglévő jogszabályok alapján kell eljárnia, így a külön nem szabályozott kérdésekben az Ákr. rendelkezéseit kell irányadónak tekintenie. Az Ákr. 7. § (1) bekezdése szerint a hatóság eljárása során az e törvény hatálya alá tartozó közigazgatási hatósági ügyben és a hatósági ellenőrzés során e törvény rendelkezéseit alkalmazza.
- [44] A hatályos jogszabályi rendelkezések alapján a II. r. alperesnek, mint a névváltoztatásért felelős anyakönyvi szervnek az egészségügyi szakvélemény beszerzése körében két lehetőség áll rendelkezésére. Az első esetben az ügyfél által a kérelem előterjesztésével egyidejűleg benyújtott támogató tartalmú egészségügyi szakvéleményeket elfogadja, és azok másolatát küldi meg értesítésével együtt a születést nyilvántartó anyakönyvvezetőnek. Ebben az esetben a mérlegelési joggal nem rendelkező, születést nyilvántartó anyakönyvvezető a nem- és névváltoztatást az anyakönyvbe bejegyzzi a Kormányrendelet 7. §-a alapján.
- [45] Amennyiben az ügyfél nem nyújt be támogató egészségügyi szakvéleményt, vagy az általa benyújtott szakvéleményeket a hatóság nem tartja elegendőnek, esetleg azok ellentmondóak, illetve bármely okból azt szükségesnek tartja, úgy az Ákr. 62.§-a szerinti tényállás tisztázása

körében igazságügyi szakértőt rendelhet ki a II. r. alperes az egészségügyi szakvélemény beszerzése céljából.

- [46] Az Ákr. 62. § (1) bekezdése kimondja, hogy ha a döntéshozatalhoz nem elegendők a rendelkezésre álló adatok, a hatóság bizonyítási eljárást folytat le. A (2) bekezdés szerint a hatósági eljárásban minden olyan bizonyíték felhasználható, amely a tényállás tisztázására alkalmas. Nem használható fel bizonyítékként a hatóság által, jogszabálysértéssel megszerzett bizonyíték.
- A (4) bekezdés szerint a hatóság szabadon választja meg a bizonyítás módját, és a rendelkezésre álló bizonyítékokat szabad meggyőződése szerint értékeli.
- [47] A 71. § (1) bekezdése szerint szakértőt kell meghallgatni vagy - legalább tizenöt napos határidő tűzésével - szakvéleményt kell kérni, ha az ügyben jelentős tény vagy egyéb körülmény megállapításához különleges szakértelem szükséges, és az eljáró hatóság nem rendelkezik megfelelő szakértelemmel.
- [48] A bíróság megítélése szerint az Ákr. fenti rendelkezése mindkét bemutatott lehetőséget megnyugtatóan rendezi. Egyfelől lehetősége van a hatóságnak az ügyfél által előterjesztett szakvéleményt elfogadni és az alapján a megfelelő intézkedéseket megtenni, másfelől amennyiben úgy tartja szükségesnek – figyelemmel a speciális szakkérdésre – szakértő kirendelésére van mód. Bizonyítás elrendelése és szakértő kirendelése esetén a támogató egészségügyi szakvélemény beérkezésétől számított 8 napon belül kell a támogató tartalmú szakvéleményt a születést nyilvántartó anyakönyvvezetőnek megküldeni az értesítés mellékleteként.
- [49] A bíróság nem osztja azt a felperesi álláspontot, amely szerint a kérelem áttétele pótolja a II. r. alperes által kiállítandó értesítést. Az áttétel a hatáskör hiányában alkalmazandó eljárás, míg az értesítés a hatáskörét gyakorló II. r. alperes által kiállítandó irat, amelyet a támogató egészségügyi szakvélemény rendelkezésre állása alapoz meg.
- [50] A Kormányrendeletben foglaltakból az is következik, hogy a születést nyilvántartó anyakönyvvezető, jelen perben az I. r. alperes csak a támogató egészségügyi szakvéleményekkel és az azokhoz tartozó értesítésekkel kerül kapcsolatba, így az ő hatáskörébe kizárólag az ezek alapján az anyakönyvbe teendő bejegyzés megtétele tartozik. Ha egy ügyfél nem rendelkezik támogató egészségügyi szakvéleménnyel, arról a születést nyilvántartó anyakönyvvezető sem értesül, így az eljárás véget ér, a kérelmet el kell utasítani.
- [51] A nem- és az ehhez kapcsolódó utónév megváltoztatása tárgyában hozott ügydöntő határozat kérdésében a bíróság nem ért egyet az I. és II. r. alperesek által előadottakkal, álláspontja szerint ugyanis el kell ebből a szempontból különíteni a kérelemnek helyt adó döntést az azt elutasító döntéstől. A jogszabály rendelkezéseiből az következik, hogy amennyiben rendelkezésre áll támogató egészségügyi szakvélemény, úgy az értesítés alapján tett bejegyzés minősül érdemi döntésnek, amely a születést nyilvántartó anyakönyvvezető hatáskörébe tartozik. Amennyiben azonban bármely okból nem áll rendelkezésre támogató egészségügyi szakvélemény, a születést nyilvántartó anyakönyvvezetőhöz – hatáskör átruházás hiányában – nem is kerül el a kérelem, arról tudomást sem szerez. Ebben az esetben a kérelmet a névváltoztatásért felelős anyakönyvi szerv utasítja el alakszerű határozattal.
- [52] E körben utal a bíróság arra, hogy az Ákr. 80. § (1) bekezdése szerint a döntés határozat vagy végzés. A hatóság - a (4) bekezdésben meghatározott kivétellel - az ügy érdemében határozatot hoz, az eljárás során hozott egyéb döntések végzések.
- [53] Nem állhat elő olyan helyzet, hogy a hatóság nem dönt valamely kérelemről; vagy a bejegyzés, vagy a kérelem elutasítása kell, hogy érdemi döntésnek minősüljön, amely ellen jogorvoslati joggal is rendelkeznie kell az ügyfélnek. A bejegyzés az I. r. alperes, míg a kérelem elutasítása a II. r. alperes hatáskörébe tartozik a bíróság fenti álláspontjából következően.
- [54] A II. r. alperes áttételt elrendelő végzése megalapozatlan. Az Ákr. 17. §-a szerint a hatóság a

hatáskörét és illetékességét az eljárás minden szakaszában hivatalból vizsgálja. Ha valamelyik hiányát észleli, és kétséget kizáróan megállapítható az ügyben illetékességgel rendelkező hatóság, az ügyet átteszi, ennek hiányában a kérelmet visszautasítja vagy az eljárást megszünteti. Jelen esetben a II. r. alperes rendelkezett hatáskörrel az egészségügyi szakvélemények beszerzése, illetve ezt követően a születést nyilvántartó anyakönyvvezető részére kiállítandó értesítés megküldése vonatkozásában; áttételt elrendelő végzése az Ákr. rendelkezéseinek nem felel meg.

- [55] A bíróság álláspontja szerint a II. r. alperes vagy elfogadja az ügyfél által előterjesztett szakvéleményeket, vagy bizonyítás lefolytatása körében szerzi be azt, azonban erre irányuló feladat- és hatáskörét nem ruházhatja át születést nyilvántartó anyakönyvvezetőre. Ezzel eljárási kötelezettségének nem tesz eleget, az Ákr. 15. § (1) bekezdése szerint ugyanis a hatóság a hatáskörébe tartozó ügyben az illetékességi területén, vagy kijelölés alapján köteles eljárni. Az áttétel Ákr-beli szabályai jelen esetben tehát nem foghatnak helyt.
- [56] Az I. r. alperesnek pedig kizárólag a változás átvezetésére van hatásköre a II. r. alperestől érkező értesítés és a szakvélemények alapján, ő szakvélemény beszerzésére nem kötelezhető, mint ahogy a kérelem elutasítása sem tartozik a hatáskörébe. Az I. r. alperes azzal sértett tehát jogszabályt, hogy hatáskör hiányában hozott az ügyben a felperes kérelmét elutasító, érdemi döntést.
- [57] Az Ákr. 18. § (1) bekezdésének b) pontja a hatásköri vita rendezését akként szabályozza, hogy ha ugyanabban az ügyben több hatóság állapította meg hatáskörének és illetékességének hiányát, és emiatt az eljárás nem indulhat meg vagy nincs folyamatban az érdekelt hatóságok kötelesek egymás között azonnal, de legfeljebb három napon belül megkísérelni a vita eldöntését.
- [58] A (2) bekezdés szerint az egyeztetést az a hatóság kezdeményezi, amelyiknél az eljárás később indult meg, amelyik hatáskörének és illetékességének hiányát később állapította meg, vagy amelyik hatóságnál az ügyfél az egyeztetés lefolytatása iránti kérelmét benyújtotta.
- [59] A (3) bekezdés kimondja, hogy ha az (1) bekezdés szerinti eljárás nem vezetett eredményre, az eljáró hatóságot hatásköri összeütközés esetén a közigazgatási bíróság jelöli ki.
- [60] Ennek megfelelően az I. r. alperes akkor járt volna el helyesen, ha hatásköre hiányát észlelve az Ákr-ben szabályozott eljárási rendet követve kísérli meg rendezni a felmerült hatásköri vitát. Semmiképpen sem felel meg a jogszerűség követelményének az, ha ezt mellőzve, hatáskör hiányában folytat le eljárást és hoz olyan határozatot, amelyre jogszabály nem hatalmazza fel.
- [61] Az Ákr. 123. § (1) bekezdés a) pontja szerint a döntést meg kell semmisíteni, illetve vissza kell vonni, és szükség esetén új eljárást kell lefolytatni, ha - az ideiglenes intézkedést kivéve - az ügy nem tartozik az eljáró hatóság hatáskörébe.
- [62] E rendelkezésre figyelemmel a bíróság megállapította, hogy az I. r. alperes határozata semmis. Így azt a Kp. 92. § (1) bekezdésének a) pontja alapján a Kp. 77. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül – a közlésére visszamenő hatállyal - megsemmisítette.
- [63] A II. r. alperes is a jogszabályokkal ellentétes végzést hozott, amikor a kérelmet az I. r. alpereshez áttette. E végzést a bíróság a Kp. 77. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül megsemmisítette a Kp. 92. § (1) bekezdés b) pontja alapján arra figyelemmel, hogy a megelőző eljárás lényeges szabályainak megszegésével okozott jogsérelem a perben nem orvosolható. A II. r. alperest új eljárás lefolytatására utasította azzal, hogy a lefolytatandó új eljárásban az ügyfél által benyújtott, vagy a hatóságnak a tényállás tisztázása körében beszerzett egészségügyi szakvélemények alapján kell a jogszabályoknak megfelelő döntést meghoznia.

- [64] Mind az I. r., mind a II. r. alperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján teljes személyes illetékmentességben részesül. Figyelemmel arra, hogy jelen per tárgya két közigazgatási cselekmény bírósági felülvizsgálata volt, az Itv. 45/A. § (1) bekezdése alapján feljegyzett (2 X 30.000 forint) 60.000.- forint eljárási illeték a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.
- [65] A felperes perköltség-igényt nem terjesztett elő, így e körben a bíróságnak határoznia nem kellett.
- [66] Az ítélet ellen a Kp. 99. § (1) bekezdése értelmében nincs helye fellebbezésnek.

Pécs, 2020. február 17.

Dr. Szeberényiné dr. Burus Gyöngyi s.k.
b í r ó